

## **Kőeszközök, kerámiák és fémek archeometriája**

- Kőeszköz nyersanyag adatbázisok
- Schafarzik, Historic quarries, Miss Marble stb
- Kerámia adatbázisok (pl. amphora, CERAMIS)

Kőeszközök, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

### **Adatbázis:**

tények, adatok strukturált és visszakereshető elrendezése  
(nem csak számítógépen!)

Modellek:

- relációs (egymással kapcsolatban levő táblák)
- hierarchikus v. hálós
- szöveges
- vegyes adatállományok

Kőeszközök, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

### **Adatbázis:**

tények, adatok strukturált és visszakereshető elrendezése  
(nem csak számítógépen!)

Követelmények:

- konzisztencia
- hitelesség
- hozzáférhetőség
- dinamikus adatjavítás

Köeszközök, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

### **Adatbázis:**

összetett folyamat

szereplők (belső és külső):

adat „termelő”

adat-gazda

rendszerfejlesztő

adatbevívő

„arató”, összeállító és statisztikai értelmező

„mezei” felhasználó

Köeszközök, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

## Adatbázis:

bonyolult “tulajdon” és szerzői jogok

személyes adat és adatbázis

kutató csoport közös adatbázisa

intézményi szintű adatbázis

nyilvános adatbázisok (feltételekkel és nélkül),  
nemzeti és nemzetközi szinten

Köeszközök, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

## Példák

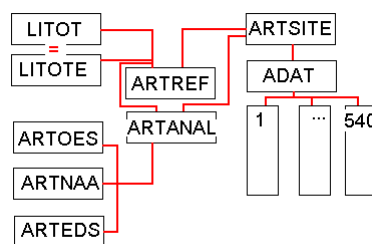
### Litotéka adatbázis

Első változat 1980 évek vége (dBASE III+)

Jelenleg is használt változat: DataEase

DOS- os platform, relációs adatbázis,  
személyes, egy felhasználós, képeket  
nem fogad

Adattartalom: lelőhelyek köeszközei,  
köeszköz nyersanyag források,  
vizsgálatok, vizsgálati adatok



Alapján elkészült:

Litotéka I-II katalógusok (angol)

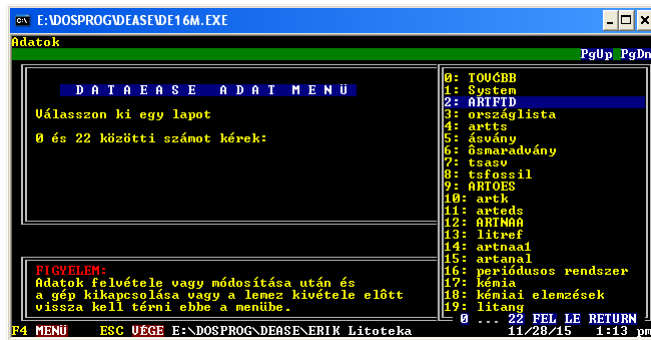
Alapadatok internetes szolgáltatása  
(kényelvű, képekkel, korlátozottan  
kereshető)

Intézményi adatbázis (leltárkönyv)  
adattartalma

Egyedi lelőhely feldolgozások

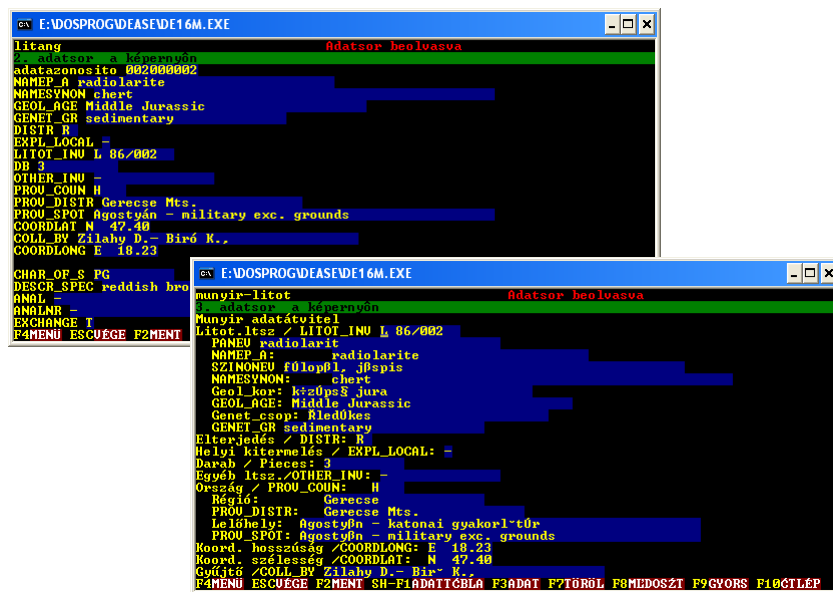
Köeszközök, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

DataEase (1991-2002 ( > 2015))



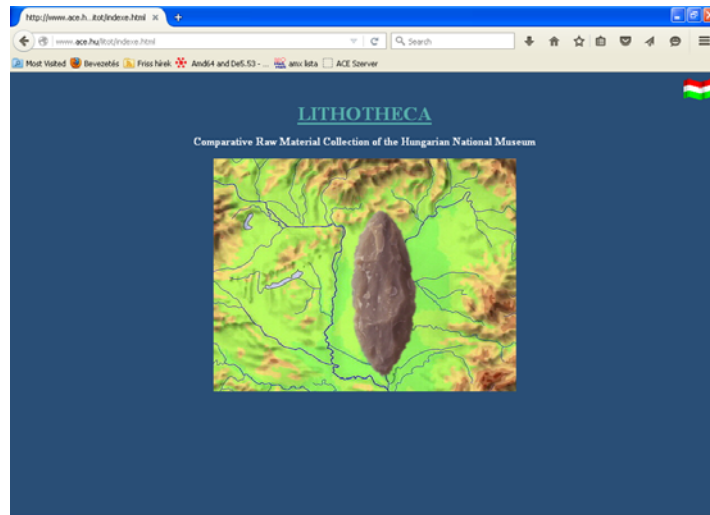
Köszeközök, kerámák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

DataEase (1991-2002 ( > 2015))



Köszeközök, kerámák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

http://www.ace.hu/litot/indexe.html



Kőeszközök, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

http://www.ace.hu/litot/indexe.html

Locality	Region	Lithotheca inv. nr.
Tólgaj mts.		1.96037
Abatizsentső - Brakkó mts.	Tólgaj mts.	1.96001
Agostyán - military exc. grounds	Gerecse mts.	1.96002
Agostyán - military exc. grounds	Gerecse mts.	1.96003
Aonostván -		

**Name:** radiolite  
**Synonymes:** chert  
**Geological age:** Middle Jurassic  
**Geological group:** radiolite  
**Distribution:** B  
**Local exploitation:** W  
**Lithotheca inv. nr.:** 1.96002  
**Pieces:** 3  
**Other inv. nr.:** -  
**Country:** H  
**Region:** Gerecse mts.  
**Locality:** Agostyán - military exc. grounds  
**Coordinates (lat.):** N 47.40  
**Collected by:** Záhony D. - Biro K.  
**Coordinates (long.):** E 18.23  
**Character of the locality:** PG  
**Description:** reddish brown, chonchooidal fracture  
**Analyses:** -  
**Analysis reference number:** -  
**Exchange material available:** -  
**References:** Kónkó 1986, Némzky 1961  
**Munsell colour:** 5 R 4/2 - 10 R 3/4  
**Transparency:** 1

Kőeszközök, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

## MUNYIR (2004-2010)



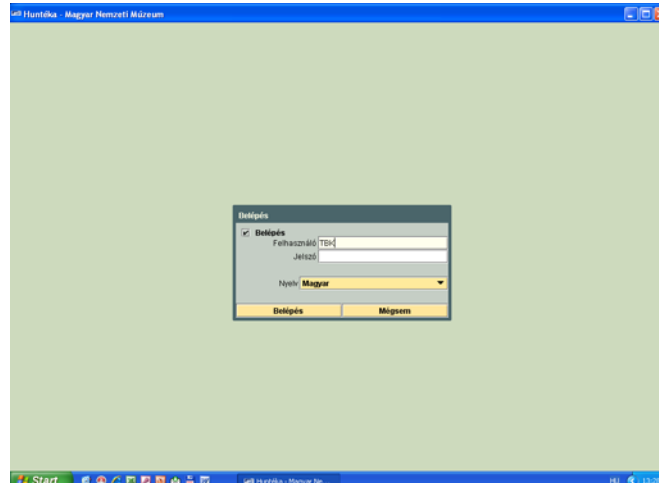
Köszközők, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

## MUNYIR (2004-2010)

archeometriája 2016.12.12.

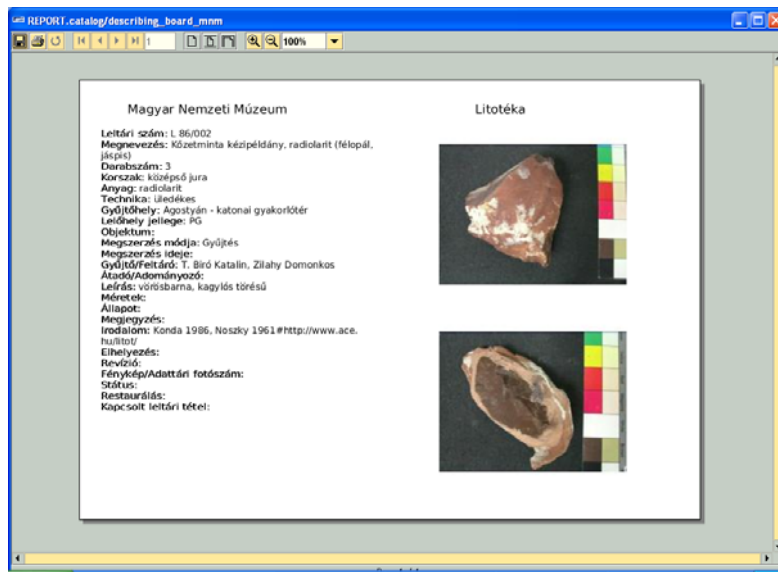


## HUNTÉKA (2010- ?)



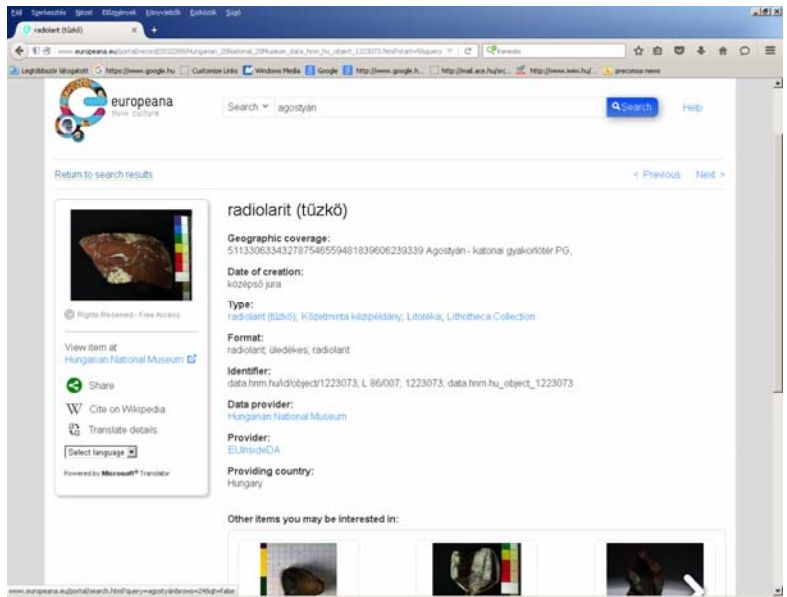
Köszeközök, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

## HUNTÉKA (2010- ?)



Köszeközök, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

Public: Europeana (2014- ?)



Köeszközök, keramikák és tennék archeometriája 2016.12.12.

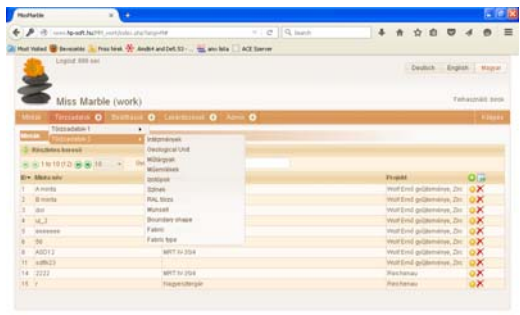
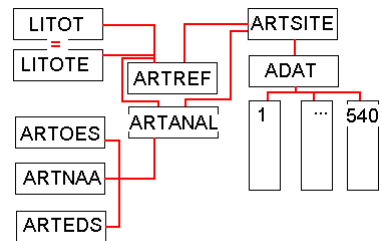
Példák

Litotéka adatbázis

Jelenleg készül: MySQL változat  
 webes felületen elérhető-tölthető,  
 képet fogad, sok felhasználós

MissMarble/ Ceramis típusú  
 adatbázis

Adattartalom: lelőhelyek köeszközei,  
 köeszköz nyersanyag források,  
 vizsgálatok, vizsgálati adatok



Köeszközök archeometriája 2016.12.12.

## Példák

### Őskori nem-fémes nyersanyagatlasz

OTKA projekt adatbázisa

forrás: Litotéka adatbázis,  
szakirodalom, Magyarország  
1:100000 földtani atlasza,  
Schafarzik 1904 térkép

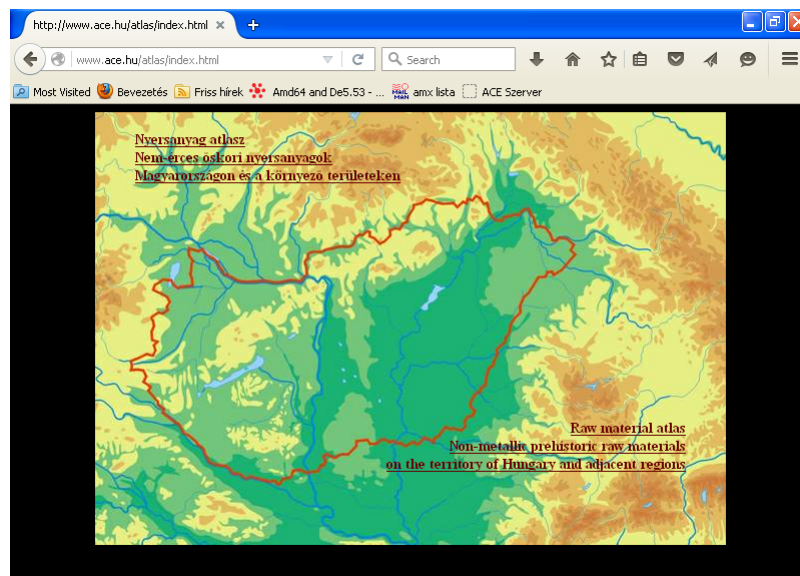
Adattartalom: őskori lelőhelyeken  
azonosított nem-érces nyersanyagok

! azóta sokkal többet tudunk, a  
frissítésre nincs mód

Kőeszközök, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

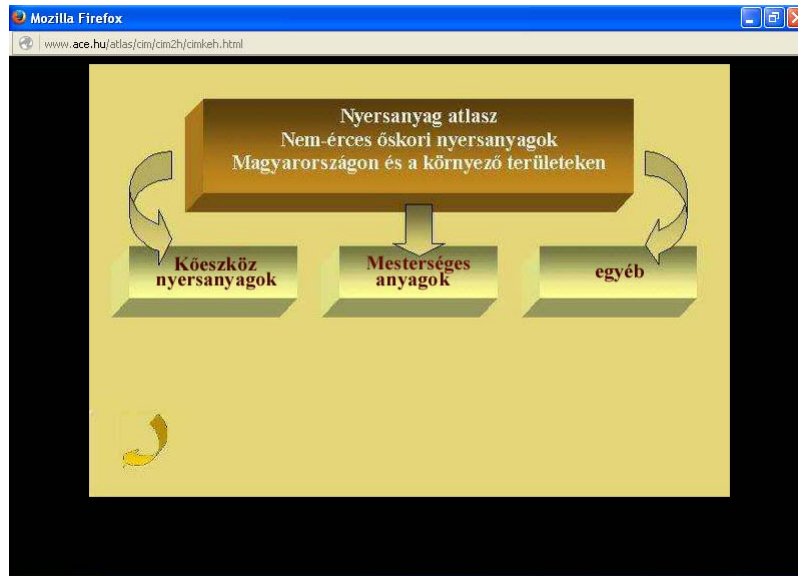
## Példák

### Nyersanyag atlasz



## Példák

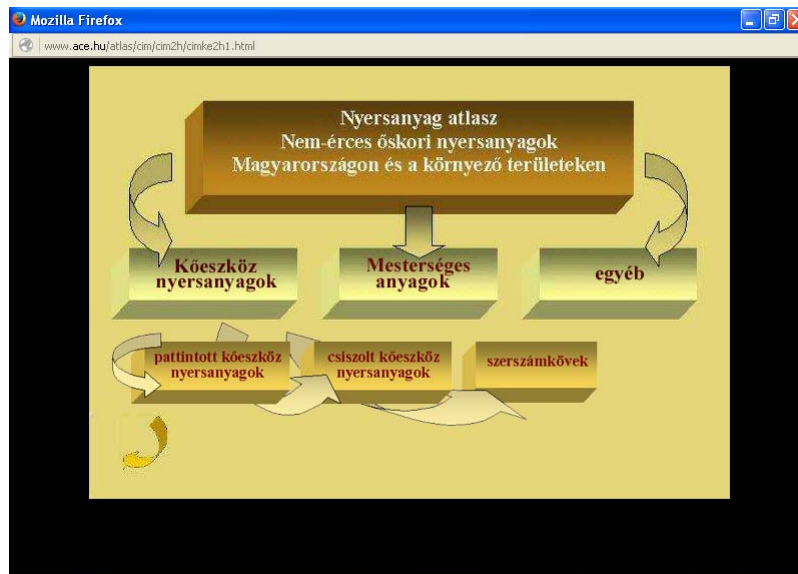
## Nyersanyag atlasz



archeometriája 2016.12.12.

## Példák

## Nyersanyag atlasz



## Példák

## Nyersanyag atlasz

Mozilla Firefox

www.ace.hu/atlas/at/1-1/1-1h/1-1frmh.html

obszidián

hidrotermális és limnikus kovaközetek

radiolarit

tűzkő

szarukő

egyéb üledékes kovaközetek

hegykristály

szeletai kvarcporfir

kvarcit

Fő lap

patintott kőeszköz nyersanyagok

archeometrija 2016.12.12.

## Példák

## Nyersanyag atlasz

Mozilla Firefox

www.ace.hu/atlas/at/1-1/1-1h/1-1frmh.html

obszidián

hidrotermális és limnikus kovaközetek

radiolarit

tűzkő

szarukő

egyéb üledékes kovaközetek

hegykristály

szeletai kvarcporfir

kvarcit

Fő lap

obszidián (változatnév)

- nyersanyagforrás terület
- bánya
- műhely
- régészeti lelőhely
- nyersanyag
- csiszolat
- eszköz
- irodalom

Obszidián:

A legjellemzőbb és leginkább kutatott Magyarországi nyersanyag. Vulkanai üveg, amely nálunk a földtörténeti harmadidőszak fiatalabb részének intenzív vulkáni tevékenységéhez kapcsolódik: A Kárpát-medencei obszidiánok meglehetősen idős vulkáni üvegeknek számítanak. G. BILGACZI és munkatársainak kutatásai szerint (1990) a szlovákiai obszidián 15-16 millió évvel, a dél-tölkaji obszidián 10-12 millió évvel ezelőtt képződött. Az egyes változatok egymástól makroszkóposan is jól elválaszthatóak - áttetsző-átátszó, u.n. **kárpáti 1** (szlovák, **C1**) típus - átátszólan, u.n. **kárpáti 2** (magyarországi) típus (Tolcsva **C2T**), illetve Erdőbénye-Mád **C2E** környéki változatok. Származási hely: Tokaj-Eperjesi hegység közepén, illetve déli része. A megfigyelt különbségek a kémiai összetételben is felfedezhetők.

archeometrija 2016.12.12.

## Példák

## Nyersanyag atlasz

Mozilla Firefox

www.ace.hu/atlas/at/1-1/1-1h/1-1frmh.html

obszidián

hidrotermális és limnikus kovaközetek

radiolarit

tűzkő

szarukő

egyéb üledékes kovaközetek

hegykristály

szeletai kvarcporfir

kvarcit

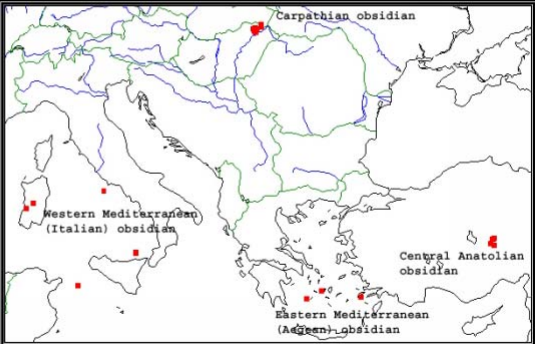
Fő lap

obszidián

- nyersanyagforrás terület
- bánya
- műhely
- régészeti lelőhely

(változatnév)

- nyersanyag
- csiszolat
- eszköz
- irodalom



archeometriája 2016.12.12.

## Példák

## Nyersanyag atlasz

Mozilla Firefox

www.ace.hu/atlas/at/1-1/1-1h/1-1frmh.html

obszidián

hidrotermális és limnikus kovaközetek

radiolarit

tűzkő

szarukő

egyéb üledékes kovaközetek

hegykristály

szeletai kvarcporfir

kvarcit


Fő lap

Kármati I

- nyersanyagforrás terület
- bánya
- műhely
- régészeti lelőhely

(változatnév)

- nyersanyag
- csiszolat
- eszköz
- irodalom



archeometriája 2016.12.12.

## Példák

### Történeti kőbányák (Historic quarries)

nemzetközi projekt adatbázisa

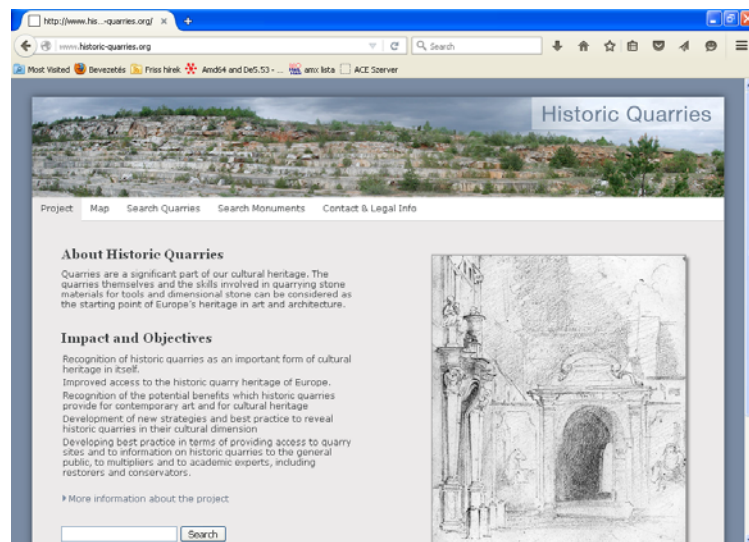
forrás: Schafarzik 1904 adatok,  
bányabejárások

Adattartalom: Közép-Európa  
(elsősorban a Kárpát-medence)  
legfontosabb történeti kőbányái

Köszközők, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

## Példák

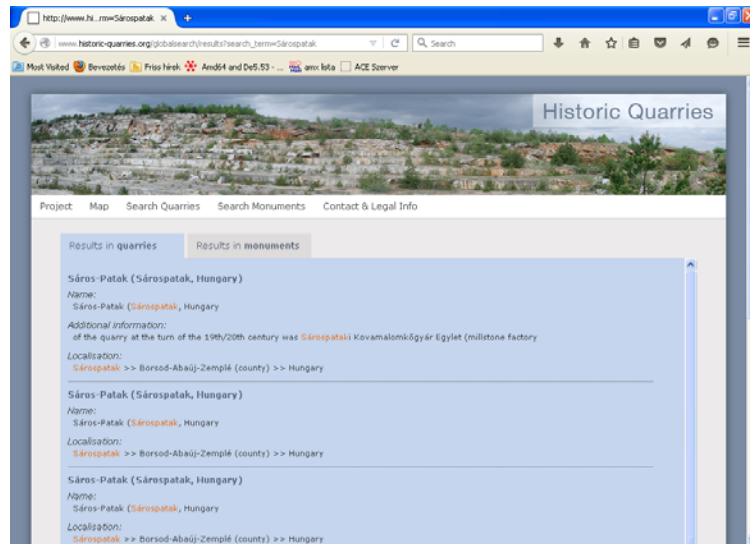
### Történeti kőbányák



Köszközők, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

## Példák

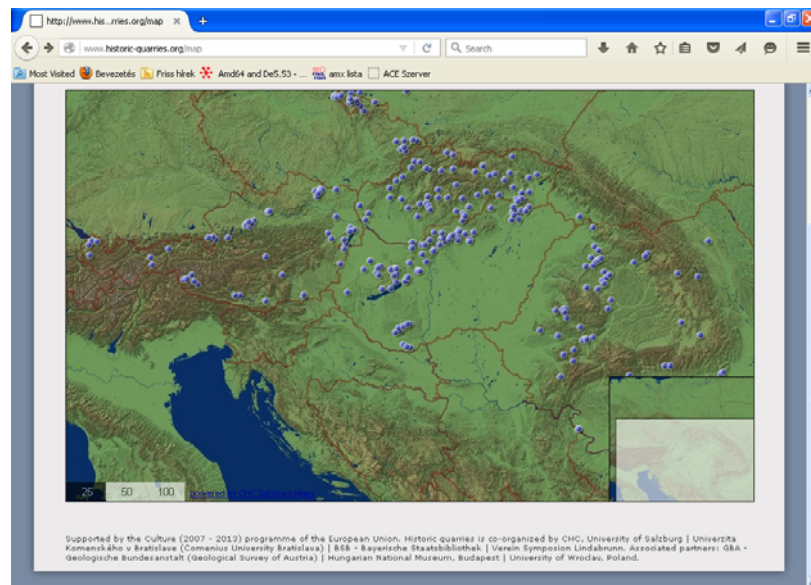
## Történelmi kőbányák: Sárospatak



archeometrija 2016.12.12.

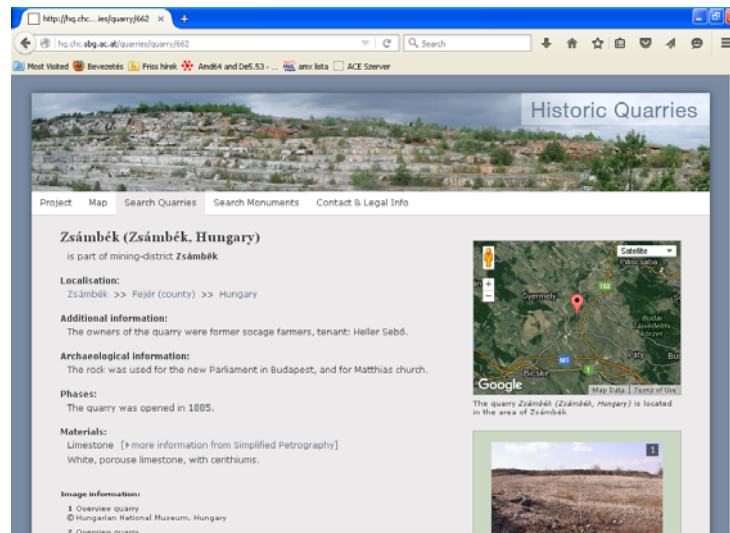
## Példák

## Történelmi kőbányák: bányahelyek



## Példák

## Történeti kőbányák: bányahelyek



Köeszközök, kerámiák és remek  
archeometriája 2016.12.12.

## Példák

## CERAMIS

MÖB-DAAD nemzetközi projekt  
adatbázisa / Miss Marble adatbázis  
mintájára

forrás: saját vizsgálatok, főként  
bükki kultúra

Adattartalom: Neolit kerámiák és  
összehasonlító üledlékminták  
vizsgálata



Köeszközök, kerámiák és fémek  
archeometriája 2016.12.12.

## Példák

## CeraMis

Samples(Edit) Bükk\_1

**Identification**

Sample ID: 9592  
Sample name: Bükk\_1 Date of Sampling: 2007.01.21  
Short Desc.: Geological Sample, Clay of Felsővadász  
Sample type:  Geological S.  Archaeological S.  Other

**Locality of Geological Samples**

Locality: Felsővadász  
Continent: Europe  
Country: Hungary  
Geo. Unit: Pannonian Basin

**Samples storage places**

Name: Éró, Katalin  
Inst.: Hungarian National Museum

**Sampled by**

Name: Éró, Katalin  
Inst.: Hungarian National Museum

Save Refresh

Create a record: Hegedus, Péter Date: 2009.05.04 21:51:02

Close

## Példák

## CeraMis

Locality

Hungary

- Alföld
  - Endrőd
  - Füzesabony
  - Szarvas
  - Tiszaluc
  - Tiszszőlös
- Dunántúl
  - Dunántúli-dombság
    - Baktyánpuszta
    - Vérs
  - Dunántúli-középhegység
    - Kup
    - Thány
  - Északi-középhegység
    - Aggtelek
    - Bodrogkeresztúr
    - Boldogkőváralja
    - Edelény
    - Felsővadász
    - Garáchna
    - Sajószentpéter
    - Szeleka
    - Szendről

Filter: Search

ID: 10049  
Loc. Name: Baktyánpuszta  
Alt. names:  
Geological Unit: Pannonian Basin  
Country: Hungary  
Continent:  
Data added: 2009.12.21  
Upward nest.: Dunántúli-dombság

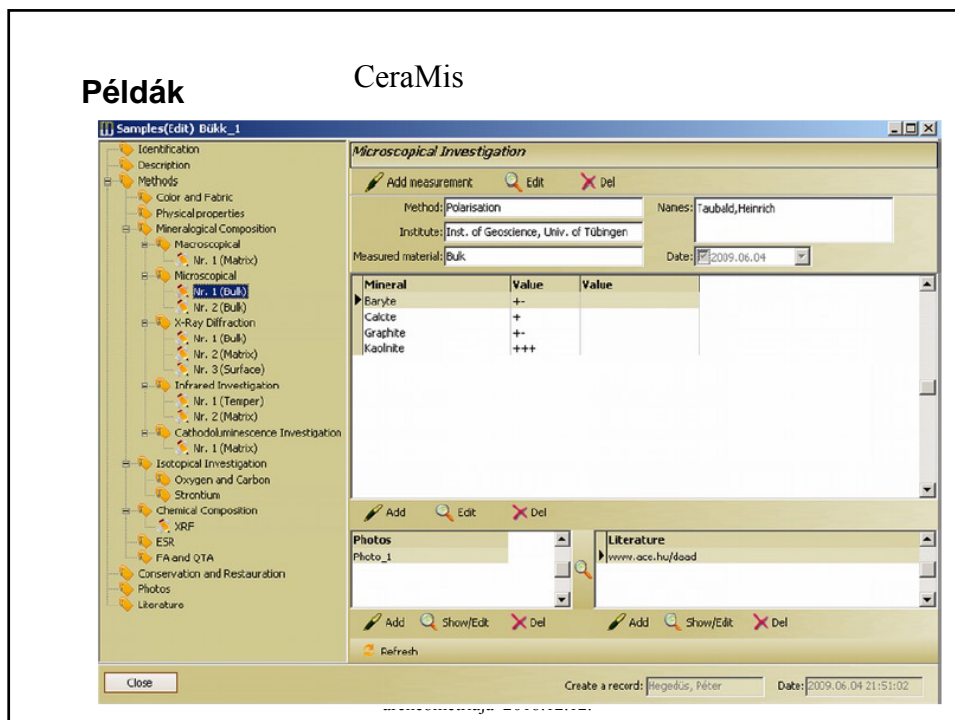
**Georeferencing**

Centroid latitude: 46.565954  
Centroid longitude: 17.269281  
Minimum latitude:  
Minimum longitude:  
Maximum latitude:  
Maximum longitude:  
Geodetic datum:

Ok Add Show/Edit Delete Map Cancel Created by: DAAD3 Date: 2009.12.21 16:00:12

## Példák

## CeraMis



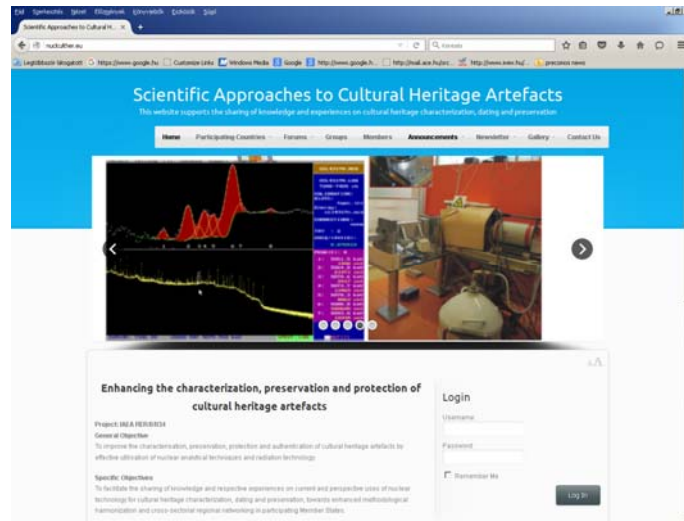
## Elérhető példák

- <http://www.ace.hu/litot/>
- <http://www.ace.hu/atlas/>
- <http://www.historic-quarries.org/>
- <http://www.ace.hu/schaf/>
- <http://missmarble.de/download.html>
- <http://adtplus.arcanum.hu/hu/>

([http://soi.cnr.it/archcalc/indice/PDF21/17\\_Zoldfoldi\\_et\\_al.pdf](http://soi.cnr.it/archcalc/indice/PDF21/17_Zoldfoldi_et_al.pdf))

## Tervezett portál (nyilvános archeometriai tárgyú adatbázisok)

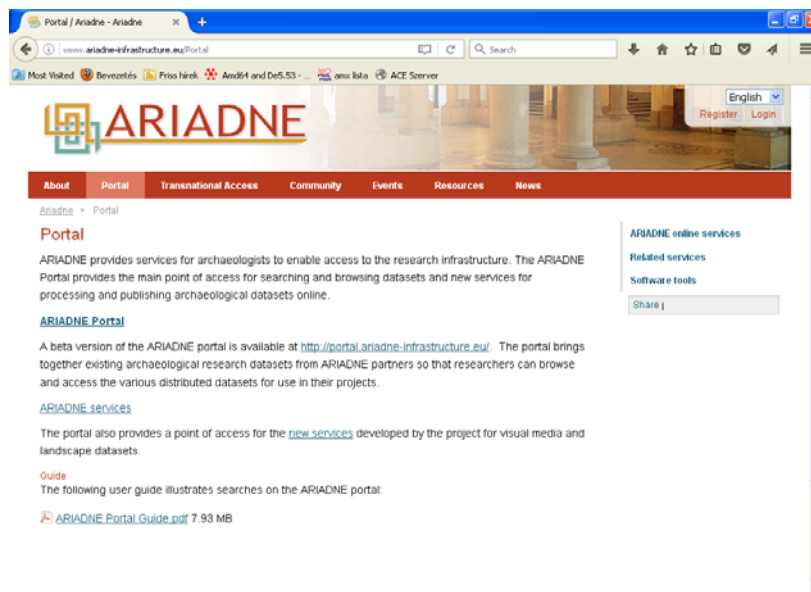
[sacha-portal.com](http://sacha-portal.com)



archeometrija 2016.12.12.

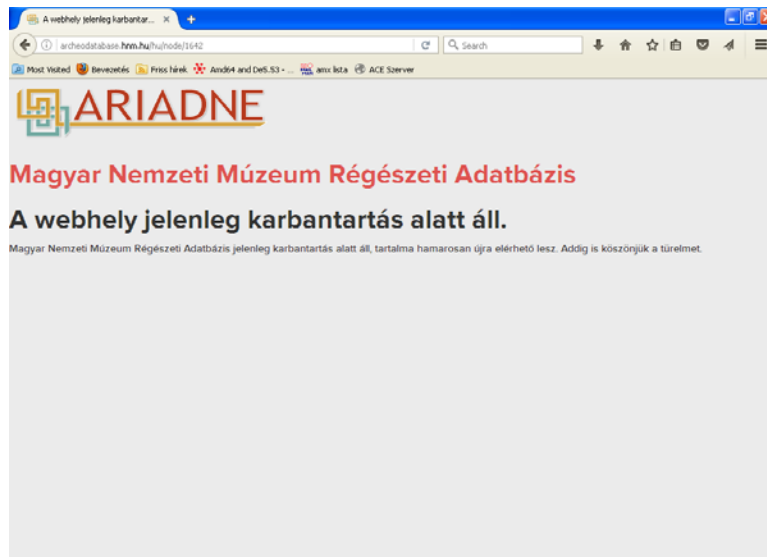
## Ariadne portál

[www.ariadne-infrastructure.eu/Portal](http://www.ariadne-infrastructure.eu/Portal)



## Ariadne portál

[www.ariadne-infrastructure.eu/Portal](http://www.ariadne-infrastructure.eu/Portal)



archeometriája 2016.12.12.